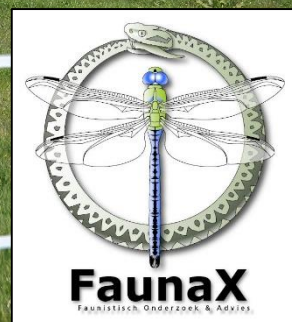


2016

Ecologische quickscan

Bestemmingswijziging rijhal paarden Berkenlaan 8 te Schoonebeek



COLOFON



BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus



Ecologische quickscan Bestemmingswijziging rijhal paarden Berkenlaan 8 te Schoonebeek

*Verkennde inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van
de natuurwetgeving*

Gorredijk, mei 2016

In opdracht van:

Bult/Bouma/Beukens

Contactpersoon:

Dhr. J. Bult

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk:

Dhr. E.P. (Peter) de Boer

Rapportage:

Dhr. E.P. de Boer

Autorisatie:

Mw. ing. W. (Wyke) de Boer-Pronk

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2016). Ecologische quickscan bestemmingswijziging rijhal paarden Berkenlaan 8 te Schoonebeek.
Rapport 16054, Bureau FaunaX, Gorredijk.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Onderzoeksopzet	1
1.4 Ligging en karakteristiek van de planlocatie	2
2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING.....	3
2.1 Flora- faunawet	3
2.2 Natuurbeschermingswet.....	4
2.1 Natuurnetwerk Nederland/EHS.....	5
3. RESULTATEN ECOLOGISCHE QUICKSCAN.....	6
3.1 Flora.....	6
3.2 Vogels	6
3.2.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen	6
3.2.1 Overige broedvogels.....	6
3.3 Zoogdieren	7
3.3.1 Vleermuizen	7
3.3.2 Overige zoogdiersoorten	7
3.4 Vissen, amfibieën, reptielen & ongewervelden.....	7
3.4.1 Vissen & Amfibieën	7
3.4.2 Reptielen.....	7
3.4.3 Ongewervelden	7
4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	8
4.1 Overzicht beschermde soorten	8
4.2 Effectbespreking en aanbevelingen.....	8
4.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels	8
4.2.2 Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht	8
4.3 Overzicht vervolgstappen.....	8
5. BRONNEN EN LITERATUUR.....	9
BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET.....	1

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De familie Bult-Bouma is voornemens een rijhal voor paarden te realiseren op eigen terrein, op een perceel gelegen achter de Berkenlaan 8 te Schoonebeek (Provincie Drenthe).

Omdat het hier om een ruimtelijke ingreep gaat, is toetsing van de plannen aan de Flora- en faunawet een vereiste. Om overtredingen te voorkomen is door Bureau FaunaX een analyse gemaakt van de mogelijke effecten van de plannen op eventueel binnen de invloedssfeer aanwezige beschermde natuurwaarden.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen er binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (biotopen van) beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet voor?
2. Wat zijn de mogelijke effecten van de realisatie van de initiatieven en het in gebruik hebben ervan op deze beschermde natuurwaarden?
3. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
4. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkómen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

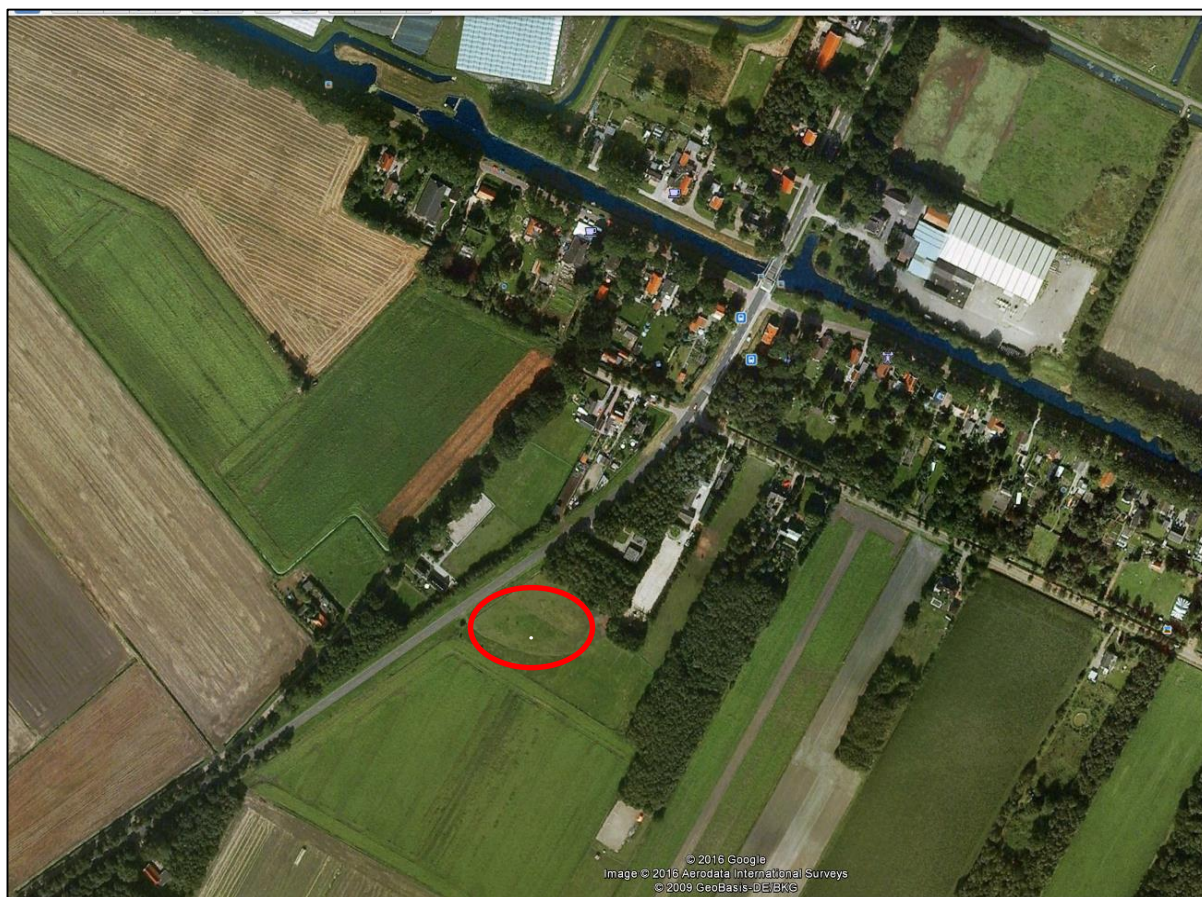
Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 5.

1.3 Onderzoeksopzet

In opdracht van de Familie Bult-Bouma zijn de beoogde werkzaamheden op basis van een veldbezoek, bureaustudie en ecologisch inzicht in de vorm van een eenmalige quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek, bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of gebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op 2 mei 2016. Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied waarbij er is gelet op aanwezigheid of sporen van beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

1.4 Ligging en karakteristiek van de planlocatie

Het plangebied (figuur 1) betreft een perceel grasland gelegen ten zuiden van de Berkenlaan 8. Het betreft een klein (ongeveer 2500 m²) weiland welk deels in gebruik is als paardenweide of geregeld wordt gemaaid op een zandige, doch voedselrijke, ondergrond. In de diepere ondergrond bevindt zich een veenpakket. Het weiland wordt aan de westkant begrensd door een doorgaande weg waar ook de ingang naar de toekomstige rijhal wordt gepland. Aan de noordkant wordt het perceel begrensd door een bosschage met houtige opslag. Ten westen en zuiden bevinden zich vergelijkbare weilandpercelen.



Figuur 1. Globale ligging plangebied (Rode cirkel) net ten zuiden van Berkenlaan 8 te Schoonebeek.

2. ECOLOGISCHE WET- EN REGELGEVING

Alle ruimtelijke ingrepen in Nederland dienen aan de ecologische wet- en regelgeving te worden getoetst. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming en soortbescherming. Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), Natura 2000-gebieden, natuurreservaten en andere in bestemmingsplannen aangeduide natuurgebieden. De soortbescherming valt onder de Flora- en faunawet (zie bijlage).

2.1 Flora- faunawet

De Flora- en faunawet draagt zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Het is niet toegestaan planten te plukken en dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de Flora- en faunawet vallen. Naast deze verbodsbepalingen is de zorgplicht opgenomen die voor alle dieren geldt. De zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor dieren.

De dier- en plantensoorten die zijn opgenomen in de Flora- en faunawet zijn onderverdeeld in drie tabellen, waarbij de soorten van tabel 1 het lichtst beschermd zijn en die van tabel 3 het zwaarst. Vogels hebben een aparte status. Alle inheemse in Nederland broedende vogelsoorten zijn tijdens de broedperiode zwaar beschermd. Tevens is er een groep vogelsoorten aangewezen waarvan het nest het gehele jaar, dus ook buiten de broedtijd, beschermd is. Deze groep is weer onderverdeeld in vijf categorieën. In bijlage I bij dit document wordt de Flora- en faunawet verder toegelicht.

Onderhavige rapportage betreft een toetsing aan de Flora- en faunawet door middel van een quickscan. Daarnaast wordt kort ingegaan op overige relevante natuurwetgeving

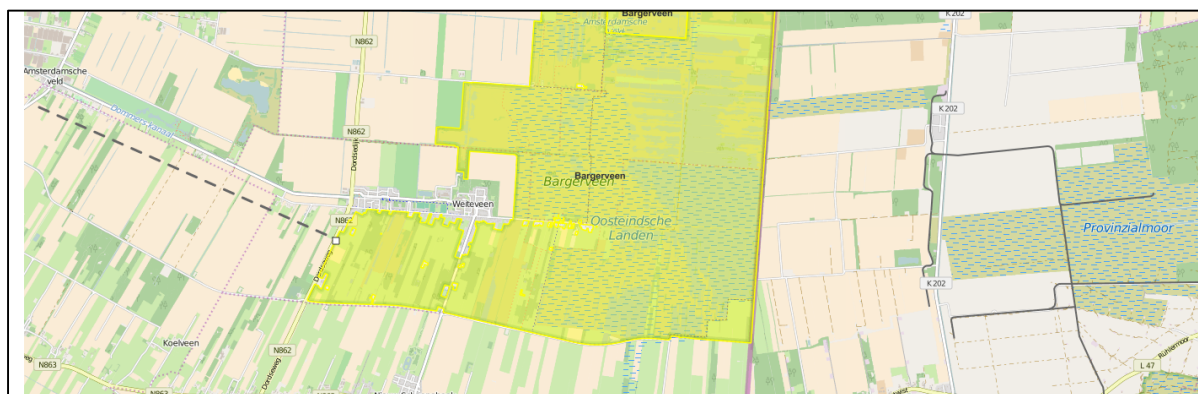


2.2 Natuurbeschermingswet

De bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet). Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor of verband houden met het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval dat de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering mogelijk negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is/wordt aangewezen.



Figuur 2. Ligging van het plangebied (gele stip in oranje cirkel, straal 3 kilometer) Bron: Alterra gebiedendatabase.

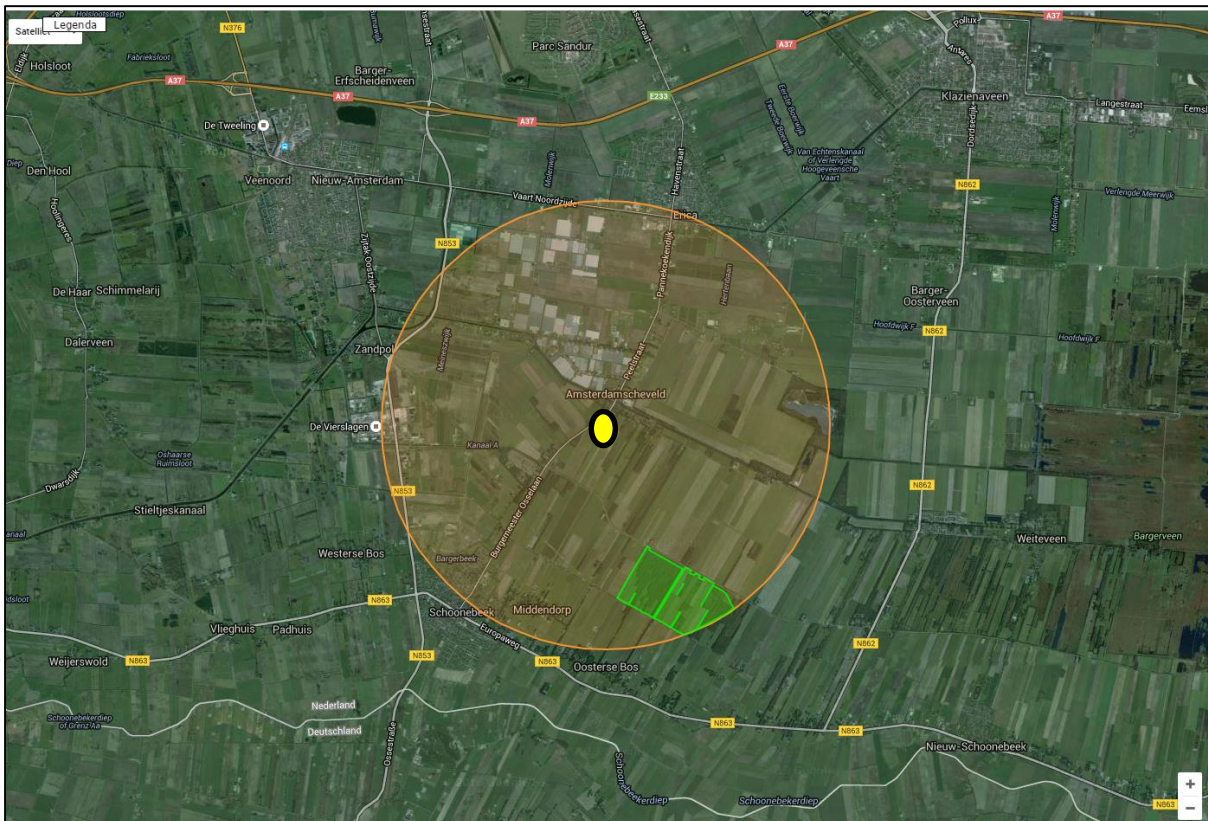


Figuur 3. Afstand van plangebied (linkerkant stippellijn) 4.469 kilometer tot uiterste westelijke begrenzing N2000 Bargerveen (gele arcering, rechterkant stippellijn). Bron: Alterra gebiedendatabase.

Het plangebied ligt *niet* binnen de begrenzing van een N2000-gebied. Het dichtstbijzijnde N2000-gebied betreft het Bargerveen; de afstand betreft 4.469 kilometer. Een toetsing aan de Natuurbeschermingswet is, gezien de beoogde voornemens van het plaatsen van een rijhal, naar verwachting en naar onze mening niet aan de orde. De provincie Drenthe is echter Bevoegd Gezag in deze en kan een andere mening zijn toegedaan.

2.1 Natuurnetwerk Nederland/EHS

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van de EHS plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.



Figuur 4. Ligging plangebied ten opzichte van NNN.

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van de NNN/EHS. Toetsing aan de EHS is om die reden niet aan de orde.

3. RESULTATEN ECOLOGISCHE QUICKSCAN

3.1 Flora

Het plangebied betreft een graslandperceel met overwegend lage en grazige voedselrijke vegetaties, zoals Engels raaigras, madelief, paardenbloem, ridderzuring. Het vegetatiespectrum is soortenarm. Er staat geen boom- of struikgewas.



Figuur 5. Impressie vegetatie plangebied. Soortenarme graslandvegetatie met engels raai en paardenbloem

3.2 Vogels

3.2.1 *Vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen*

Vanwege de afwezigheid van bomen, struikgewas of gebouwen kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten (zoals roofvogels, uilen, ooievaar, huismus, gierzwaluw, etc.) worden uitgesloten

3.2.1 *Overige broedvogels*

Op het moment van de uitvoering van de quickscan (begin broedtijd) werd geen enkele vogel in dit perceel waargenomen. Vanwege het gebruik als paardenland en het intensieve landbouwgebruik in de directe omgeving valt dit ook niet te verwachten. Soorten waarvoor het weiland eventueel geschikt zou zijn, zoals bijvoorbeeld graspieper en scholekster werden niet waargenomen. Het perceel is hooguit in gebruik als onderdeel van een groter foerageergebied van enkele zangvogels, zwarte kraai of zwaluwen.

Het graslandperceel is, gezien de huidige staat en gebruik, ongeschikt voor broedvogels. Er bevinden zich geen jaarrond beschermde nesten. De werkzaamheden kunnen echter wel verstorend werken op broedende vogels in de directe omgeving. Daarom wordt geadviseerd deze uit te voeren buiten het broedseizoen.

3.3 Zoogdieren

3.3.1 *Vleermuizen*

Vanwege de afwezigheid van bomen met holten of bebouwing kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Er worden geen lijnvormige elementen als bomenrijen doorsneden of gekapt. Het graslandperceel vormt hooguit slechts een klein onderdeel van het grotere foerageergebied van vleermuizen uit de directe omgeving. Door het in gebruik nemen van het perceel als rijhal verdwijnt geen essentieel leefgebied. Indien de rijhal ruimte biedt (bijvoorbeeld door het ophangen van vleermuiskasten) voor verblijfplaatsen zal dit ten gunste zijn van vleermuizen.

Wat wel van belang is, is dat, indien er verlichting wordt aangebracht, deze verlichting niet op de noordelijke bosrand uitstraalt. Dit kan gemakkelijk vermeden worden door de lichtrichting en intensiteit aan te passen.

Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor vleermuizen. Er dient wel rekening te worden gehouden met lichtuitstraling op de bosranden.

3.3.2 *Overige zoogdiersoorten*

Het graslandperceel is vanwege de biotische eigenschappen en vegetatiesamenstelling ongeschikt als essentieel leefgebied voor beschermde zoogdiersoorten, zoals das en steenmarter. Het vormt hooguit een klein onderdeel van een groter foerageergebied. Door het in gebruik nemen van het perceel als rijhal wordt verwacht dat dit geen significante effecten heeft op de foeragemogelijkheden van zoogdieren uit de omgeving, zoals ree, haas, mol etc.. Het plangebied is hooguit geschikt voor enkele licht beschermde muizensoorten, maar tijdens de quikscan werden hiervan geen holen of anderszins sporen gevonden.

Vanwege de biotische eigenschappen en vegetatiesamenstelling is het perceel ongeschikt als essentieel leefgebied voor beschermde zoogdiersoorten.

3.4 Vissen, amfibieën, reptielen & ongewervelden

3.4.1 *Vissen & Amfibieën*

Vanwege de afwezigheid van water in het graslandperceel is het plangebied ongeschikt als essentieel leefgebied voor vissen en amfibieën.

3.4.2 *Reptielen*

Het graslandperceel is ongeschikt als leefgebied voor reptielen en vormt hooguit een zeer klein onderdeel van hun foerageergebied. In de wijde omgeving (bosschages en natuurgebieden) komen wel beschermde reptielen voor, zoals hazelworm, adder, levendbarende hagedis, ringslang, doch dit perceel vormt geen geschikte habitat voor deze soorten.

3.4.3 *Ongewervelden*

Het graslandperceel vormt geen geschikte habitat voor beschermde ongewervelden. In de directe omgeving (straal 2 kilometer) worden deze ook niet verwacht op basis van afwezigheid geschikte biotopen.

Vanwege de biotische eigenschappen en vegetatiesamenstelling is het plangebied ongeschikt als essentieel leefgebied voor beschermde vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden.

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

4.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus (voor betekenis zie bijlage I) binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Flora- en faunawet zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn dan ook alleen de soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en de geplande ontwikkeling mogelijk van negatieve invloed is.

Tabel 4.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	T 1	T 2	T 3	VR	Advies
vogels	alg. voorkomende broedvogels	In directe omgeving				x	werken buiten broedseizoen
Zoogdieren	Kleine zoogdieren		x				Kort afmaaien

Bescherming status Flora- en faunawet: T 1 = Tabel 1; licht beschermd, T 2 = Tabel 2; middelzwaar beschermd, T 3 = Tabel 3; zwaar beschermd, VR=Vogel Richtlijn.

4.2 Effectbespreking en aanbevelingen

4.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels

Alle broedvogels in Nederland zijn tijdens de broedtijd beschermd; hun nesten en legsels mogen niet worden verstoord of vernield. Door te werken buiten het broedseizoen (globaal de periode 15 maart – 15 juli) kan verstoring voorkomen worden. Eventuele bosschages die door de ontwikkeling verdwijnen kunnen buiten het broedseizoen, optimaal in de periode september tot en met februari, gerooid worden. De Flora- en faunawet kent echter geen standaardperiode voor het broedseizoen, het gaat erom of er een broedgeval is. Indien men vóór het broedseizoen begonnen is met de werkzaamheden en er voorkomen wordt dat zich op het werkterrein broedvogels vestigen, dan is het toegestaan om in het broedseizoen door te werken. Dit dient dan wel plaats te vinden onder begeleiding van een ecooloog.

4.2.2 Licht en niet beschermde soorten: de zorgplicht

Er kan een aantal licht beschermde soorten voorkomen in het plangebied, zoals bijvoorbeeld verschillende kleine zoogdieren. Voor schade aan licht beschermde soorten geldt in principe een vrijstelling. De zorgplicht (zie Bijlage I) van de Ff-wet schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door voorafgaand aan de werkzaamheden dekking te verwijderen. Hierdoor worden eventueel aanwezige dieren vooraf bewogen een andere verblijfplaats te zoeken.

4.3 Overzicht vervolgstappen

De werkzaamheden kunnen zonder bezwaren binnen de kaders van de Flora- en faunawet worden uitgevoerd, mits met een drietal zaken wordt rekening gehouden:

- **Algemeen voorkomende broedvogels in omgeving:** Hou rekening met broedende vogels in de directe omgeving door het werk uit te voeren buiten het broedseizoen (ongeveer half maart – half juli) om verstoring van nesten te voorkomen, anders inschakelen ecologische begeleiding.
- **Licht beschermde soorten:** Het naleven van de zorgplicht (zie paragraaf 4.2)
- **Vleermuizen:** voorkom lichtuitstraling op bomenrijen en bosschages

5. BRONNEN EN LITERATUUR

Alterra (2015). Synbiosis kaartenmachine Natura 2000 | Beschermde gebieden. Via: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

FLORON (2015) Verspreidingsatlas planten. Via <http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Korsten, E. en Regelink, J.R. (2010). Cursus herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en ander ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur. *Vleermuisprotocol 2013*, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl

RAVON (2009). Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën. In opdracht van het ministerie van LNV, Gegevensautoriteit Natuur.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2014). Soortenstandaards (huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis). Ministerie van Economische Zaken.

BIJLAGE I. DE FLORA- EN FAUNAWET

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming vastgelegd. Hiermee is ook de verplichting ontstaan om ruimtelijke plannen aan deze wet te toetsen. De volgende wetsartikelen- en bepalingen uit deze wet zijn, in het onderhavige geval, relevant:

Algemene zorgplicht

De zorgplicht (artikel 2) houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen heeft voor alle in het wild levende planten en dieren. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden. De zorgplicht geldt altijd en overal, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Bij overtreding zijn er overigens geen sancties.

Verbodsbepalingen

- Artikel 8 verbiedt het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
 - Artikelen 9 tot en met 12 verbieden het doden, verontrusten, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde inheemse dieren, dan wel het beschadigen, vernielen, uithalen of verstoren van hun nesten, holen of andere voortplantings-, vaste rust- of verblijfplaatsen.
- Artikel 75 biedt de mogelijkheid ontheffing aan te vragen van de verbodsbepalingen.

Omgaan met beschermde soorten

Op 23 februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) omtrent artikel 75 van de Flora- en faunawet is van kracht geworden. Voor het verkrijgen van vrijstellingen. In de nieuwe opzet van de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten onderverdeeld in **drie beschermingscategorieën** (Tabellen 1, 2 en 3). **Vogels** vallen hierbuiten en worden apart behandeld. Deze nieuwe indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de beschermde soorten in Nederland, waarbij ook beschermde soorten van de Europese Habitatrictlijn zijn ingepast. Het betreft de volgende beschermingscategorieën ingedeeld in drie tabellen:

- | | |
|--|----------------------------------|
| 1. Tabel 1: Licht beschermde soorten: | vrijstelling |
| 2. Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten: | gedragscode of ontheffing |
| 3. Tabel 3: Zwaar beschermde soorten: | ontheffing |

Tabel 1-soorten: Dit betreft een aantal licht beschermde, maar algemene soorten in Nederland, waarvan de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht. Voor schade aan deze soorten geldt op voorhand een *vrijstelling*, mits bij ingrepen sprake is van bestendig beheer- en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen. Als dit niet het geval is, moet er alsnog een ontheffingsaanvraag worden gedaan, waarbij getoetst wordt volgens het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort' (de lichte toets).

Tabel 2 –soorten: Beschermde soorten waarvoor niet op voorhand vrijstelling wordt verleend, maar kan worden gewerkt volgens een door het Ministerie goedgekeurde *gedragscode*. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt beperkt. Er moet *aantoonbaar* volgens een goedgekeurde *gedragscode* worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd dienen te worden.

Als er nog geen gedragscode is of niet volgens een gedragscode gewerkt wordt, moet bij overtreding van de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet alsnog een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan dient plaats te vinden, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist dat er inzicht

moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort in relatie tot de omliggende populaties. Als dit inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied noodzakelijk is. Daarnaast moet worden voldaan aan de zorgplicht

Tabel 3-soorten: Dit betreffen de meest zwaar beschermde soorten (waaronder soorten die vermeld zijn in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Een ontheffingsaanvraag voor eventuele schade aan deze soorten wordt getoetst via een zogenaamde 'uitgebreide toets'. Voor het verkrijgen van een *ontheffing* moet aan vier criteria worden voldaan:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang
- 2) er is geen alternatief voor de ingreep
- 3) de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 4) er wordt voldaan aan zorgvuldig handelen (zie paragraaf 'Zorgvuldig handelen' hieronder).

Vogels

Vogels zijn niet in één van deze tabellen opgenomen en worden in de opzet van de Flora- en faunawet apart behandeld. Voor vogels geldt tijdens het broedseizoen een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. In de praktijk betekent dit dat met name het broedseizoen ontzien dient te worden, aangezien juist in deze periode sprake zal zijn van verontrusting, doden of verstoren van nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Als de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaatsvinden, zal in het algemeen niet snel een ontheffing nodig zijn.

Naast de bescherming tijdens het broedseizoen, is in 2009 voor vogels een aangepaste lijst opgesteld met vogelsoorten waarvan de nestplaatsen jaarrond beschermd zijn. Dit betreft vogelsoorten die de nestplaats jaarrond gebruiken of soorten die jaarlijks terugkeren naar hetzelfde nest. De lijst met vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bestaat uit vijf categorieën:

- 1) Nesten die, behalve tijdens het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
- 2) Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 3) Nesten van vogels, zijnde niet koloniebroeders, die elke broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
- 4) Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet tot nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
- 5) Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie zijn niet onder alle omstandigheden jaarrond beschermd, maar vragen wel extra onderzoek. Middels een omgevingscheck zal voor deze soorten onderzocht moeten worden of voldoende alternatieve nestgelegenheid beschikbaar is. Ook kan sprake zijn van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die nesten van vogelsoorten uit deze categorie wel jaarrond beschermd maken.

Een ontheffingsaanvraag voor vogels wordt getoetst middels een 'uitgebreide' toets.

Zorgvuldig handelen

Zorgvuldig handelen (artikelen 2b, 2c, 2d en 16 c AMvB) is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd en gaat een stapje verder dan de zorgplicht. Niet zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een inspanning om te overzien wat de beoogde ingreep voor gevolgen kan hebben. Een initiatiefnemer moet altijd vooraf inventariseren welke beschermde (niet vrijgestelde) soorten aanwezig zijn in een gebied waar een ingreep wordt gepland. Ook moet de initiatiefnemer in redelijkheid op actieve wijze alles doen of juist laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk beperken, dat de artikelen 8 – 12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. Een belangrijke eerste stap daartoe is bijvoorbeeld een juiste planning van de werkzaamheden, om te voorkomen dat dieren in de voortplantingstijd verstoord worden.